రైలు బోగీ ప్రవేశించింది. కంపార్ట్మెంటంతా క్రిక్కిరిసి ఉంది. గుమ్మం దగ్గర చాలా దొమ్మీగా ఉంది. లోపలి కెళ్ళటానికి కూడా వీల్లేకుండా దారి కడ్డంగా పెట్టెలు, బెడ్డింగులు, ఏవేవో మూటలు పడి ఉన్నాయి. ఆ గుంపులో నుంచి ఎంతో ప్రయత్నం చేసుకుని లోపలి కెళ్ళాను. కంపార్ట్మెంటంతా గాలించినా కూర్చోటానికి జాగా దొరకలేదు. కాని, ఒక చోట [illegible] బెంచీమీద [illegible] [illegible] ఆవిడ బుగ్గలు [illegible] బొమ్మలా మాసిపోయి [illegible] చిరికి [illegible].

'ఈ శేషశయనుడు నిలుచున్న వాళ్ల బాధల్ని గమనించే స్థితిలో లేడు' అనుకున్నాను. కిటికీ ప్రక్కన సింగిల్ సీటుపై కూర్చున్న కుర్రాడు దొరకు వచ్చి చూసి [illegible] ఆ సీటు ఇచ్చాడు. '[illegible] సీటు దొరికింది కదా' [illegible] కూర్చున్నాను.

ఆ పిల్లాడు పెట్టెమీద మూటలు ప్రక్కన కూర్చుని బిత్తర బిత్తరగా నా కేసి చూస్తున్నాడు. వాడి వయస్సు పదేళ్ళు ఉంటుంది. కాని, బక్క చిక్కిన శరీరంతో వాడు ఏ ఏడెనిమి దేళ్ళ వాడిలానో కనిపిస్తున్నాడు. వాడి తల నున్నగా గొరిగించి ఉంది. తప్పిడి ముక్కు, పీచుబుగ్గలు, పాలి ముఖంతో అమాయకంగా కనిపిస్తున్నాడు. వాడి ఒంటిమీద షర్టు లేదు. మాసిపోయి చిరిగిపోయిన ఖాకీ లాగు వేసుకున్నాడు. వాడి ఒంటి నిండా పేరుకుపోయిన మట్టి వాడు స్నానం చేసి ఏ వారం పది రోజులో అయిందనిపిస్తుంది.

సిగరెట్ తీసి ముట్టించాను. ఎదుటి బెంచీ శేషశయనుడు ఈసారి భార్య చెప్పిన జోకులకు నవ్వులు నవ్వుతున్నాడు. అతని తలవైపు కిటికీ దగ్గర కూర్చున్న పల్లెటూరి ఆసామీ చుట్ట ముట్టించాడు. చుట్ట పొగ పడనట్టు, శేషశయనుడి భార్య ముక్కు మూసుకుని, ముఖం చిట్లించుకుని కూర్చుంది. శేషశయనుడు పల్లెటూరి మనిషిని చుట్ట పారెయ్య మన్నాడు.

ఆ పల్లెటూరి మనిషి తనని చుట్ట పారెయ్య మన్న మనిషి చేతిలోని సిగరెట్ వైపు చూసి ఏదో అనబోయాడు. మళ్ళీ ఏం ఆలోచించుకున్నాడో ఏమో తన చేతిలోని చుట్ట [illegible] పారేశాడు.

ఆ బెంచీకి ఎదురుగా ఉన్న బెంచీ మీద, కిటికీ దగ్గర సన్నగా, పీలగా, జబ్బుపడ్డవాడిలా ఉన్న మనిషి ఒకడు గోడకు ఆనుకుని కూర్చున్న అస్థిపంజరంలా ఉన్నాడు. అతను కట్టుకున్న పంచ మాసిపోయి ఉంది. భుజం మీద [illegible] కాబోలు చిరిగిపోయిన చీర [illegible] వేసుకున్నాడు. రెండు జబ్బలకు రెండు తాయెత్తులు, మెళ్ళో ఒక తావీదు కనిపిస్తున్నాయి. అతని ముఖం పీక్కుపోయి, [illegible] కనిపిస్తున్నది. అతని ముఖంలో పీక్కుపోయిన కళ్ళు గుంటల నుంచి నిస్తేజంగా, దీనంగా చూస్తున్నాయి. అతని పెద్ద తల బరువును మోయలేకపోతున్నది కాబోలు తలను గోడకు వాల్చేశాడు. పొడుచుకొచ్చిన ప్రక్క 'ఎముకలు' అతని శరీరం మీద తమ ప్రభావాన్ని చాటుకొంటున్నాయి. నా కళ్ళకు అతను ఎముకల ప్రోగులా కనిపించాడు. అతని పేరేదైతేనేం, అతన్ని ఎముకల ప్రోగు అనిపిలుచుకుందాం.

శేషశయనుడు సిగరెట్ పొగ వదులుతున్నప్పుడల్లా ఎముకల ప్రోగు దగ్గుతున్నాడు. దగ్గుతున్నప్పుడల్లా అతనికి ప్రేగులన్నీ చుట్టుకొని గొంతులోకి వచ్చేస్తున్నట్టు అనిపిస్తున్నది. సిగరెట్ కాల్చవద్దనటానికి ధైర్యం చాలక, ఒకవేళ చెప్పినా అడిగినా 'ప్రయోజనం ఉంటుందో, లేదో' అనే అనుమానంతో ప్రక్కకు తిరిగి ముక్కుకు అడ్డంగా పై గుడ్డ పెట్టుకొని కూర్చున్నాడు.

ఎముకల ప్రోగు ప్రక్కన వాడి కొడుకు—పదిహేనేళ్ళ కుర్రాడు—కూర్చున్నాడు. వాడి బుర్ర కూడా నున్నగా గొరిగించి ఉంది. ఆ ప్రక్కన ఆ కుర్రాడి తల్లి—అంటే ఎముకల ప్రోగు పెళ్ళాం—తన ఒడిలోని చంటిపిల్లకు పాలు ఇస్తున్నది. చవకరకం ముతక చీర కట్టుకొని ఉన్న ఆమె చేతికి చవకరకం గాజులు, మెళ్ళో రంగుల పూసలు ఉన్నాయి.

ఆరోగ్యసూత్రం

వేకువఝామున నిద్ర లేవడంవల్ల ఆయుర్దాయం పెరుగుతుంది. జీవితం మహత్వపూర్ణ మవుతుంది, బ్రతుకుపట్ల, జీవితంపట్ల నిరాశాభావం తొలగిపోయి కొత్త ఉత్సాహం, బలం చేకూరుతాయి.

—కోల్టన్

చింపిరి జుట్టు, పీక్కుపోయిన ముఖంతో ఉన్న ఆమెకు కొది రోజుల నుండి సరిగా నిద్రాహారాలు లేనట్టు అనిపిస్తుంది. ఆమె కాళ్ళ దగ్గర కూర్చున్న కుర్రాడు సీటు మీద ఉన్న పుచ్చు బఠాణీ గింజల్ని ఏరుకు తింటున్నాడు. వాడి బుర్రకూడా నున్నగా గొరిగించినట్టుంది. వాడి వాలకం, రూపాన్ని బట్టి మొదటి ఇద్దరు గుండుగాళ్ళకు తమ్ముడిలా ఉన్నాడు. 'ఎముకల ప్రోగు యాత్రకు వెళ్ళిన ట్లున్నాడు—కొడుకులు ముగ్గురికీ గుండు కొట్టించాడు' అనుకున్నాను.

ఆ ప్రక్కన మరి ఇద్దరు ఆడవాళ్ళు కూర్చుని కునుకు తీస్తున్నారు.

ఏదో స్టేషన్‌లో బండి ఆగింది. చాలామంది దిగారు; కొంతమంది ఎక్కారు. గుమ్మం దగ్గర దొమ్మీ కాస్త తగ్గింది. గుమ్మం దగ్గర నిలబడ్డ జనాన్ని త్రోసుకుంటూ సెంటు వాసన గుబాళిస్తున్న లావుపాటాయన లోపలి దూరాడు. మనిషి నల్లగా, లావుగా బూరె బుగ్గలతో, బాన కడుపుతో కార్టూన్ బొమ్మలా ఉన్నాడు. అతని ఒంటి మీద సిల్కు లాల్చీ, మెళ్ళోని బంగారు గొలుసు, చేతికి ఉన్న ఖరీదైన వాచీ—అన్నీ కలిసి అతనికి లేని అందాన్ని బలవంతాన అంటగట్ట ప్రయత్నిస్తున్నాయి.

అతని కెక్కడా సరిగా నిలబడ్డానికి కూడ చోటు దొరకలేదు. పడుకొని ఉన్న శేషశయనుడి దగ్గర కొచ్చి తేరి పార చూశాడు. 'ఇంతమంది నిలబడి ఉండగా వీ డెవ్వడా 'దర్జాగా పడు కున్నాడు తను కూర్చొని, కొంతమంది కైనా చోటివ్వ కూడదా?' అనుకున్నాడు మనసులో.

ఆ మాటే పైకి అనబోతుండగా శేషశయనుడి భార్య — "ఆయనకు ఒంట్లో బాగులేదండీ ... అందుకని..." అంది నసుగుతూ.

'దుక్కలాగున్నాడు వీడికేం జబ్బురా, బాబూ, ఇంతసేపూ పెళ్ళాంతో హాయిగా కబుర్లు చెప్పాడు' అనుకున్నాను.

"ఆఁ ... ఆఁ ... పరవాలేదమ్మా, పడుకోనివ్వండి" అన్నాడు మెహర్బానీగా లావుపాటాయన. చుట్టూ చూసిన అతని దృష్టి మూలన కూర్చుని ఉన్న ఎముకల ప్రోగుపై పడింది. తీక్షణంగా ఎగాదిగా చూశాడు.

అంతే, ఎముకల ప్రోగు లేచిపోయి "కూర్చోండి. బాబుగారూ" అని చోటు ఇచ్చేశాడు. లావుపాటాయన కర్చీఫ్‌తో నాలుగైదు సార్లు బెంచీని దులిపి నీటుగా కూర్చున్నాడు. "రమేష్ ... బాబూ, రమేష్!" అని కేక వేశాడు ద్వారం దగ్గర నిలబడ్డ జనాన్ని చూస్తూ.

ఆ కేకకు అతని ప్రక్కన ఎండి పోయిన తల్లి రొమ్మును పీకుతున్న పసి పిల్ల ఉలిక్కిపడి ఏడుపు లంకించుకుంది. తల్లి ఆ పిల్ల గుండెల మీద "ఉష్... ఉష్" మని ఊపి, "ఓలమ్మో! సెయ్యెదు, బబ్బో" అని జోకొడుతూ రొమ్మును తిరిగి ఆ పిల్ల నోటి కందించింది. ఆ పిల్ల ఊరుకుంది.

అతని కేకకు సమాధానంగా— "వస్తున్నా, నాన్నా" అన్న జవాబు వి[illegible]పించింది. తక్షణమె లావుగా పిప్పళ్ళ బస్తాలా ఉన్న అబ్బాయి వచ్చాడు. లావుపాటాయన తన ప్రక్కన కూర్చున్న కుర్రాడికేసి, [illegible] చూశాడు. ఆమె ఆ చూపుల్ని [illegible] చేయక అలాగే కూర్చుంది. ఆ కుర్రాడూ లేవలేదు.

లావుపాటాయనకు చాలా కోపం వచ్చింది. ఆ కోపాన్నంతా తన చూపుల్లో వ్యక్తం చేశాడు. కాని, వాళ్ళు మాత్రం కూర్చున్న చోటు నుండి కదలలేదు.

ఆ రమేష్ వెనక నిలబడ్డ, భుజం మీద కండువా వేసుకున్నాయన [illegible]గా వచ్చి "లేరా, పొండిరా ... పోయి కింద కూచోండి ... [illegible] లేనా ... ఏం ... చెప్పుతుంటే లేవరేం?" అంటూ బెంచీ మీద కూర్చున్న కుర్రాణ్ణి రెక్క పట్టుకు లాగాడు.

"ఇదిగో, ఏవమ్మాయ్ ... లేమంటు. పోయి క్రింద కూచో." లావుపాటాయన తన కోపాన్ని ఈ సారి గొంతులోంచి వెళ్ళ గక్కాడు.

"లేదయ్! లెగు. అల్లా కా సోటిస్తే కింద కూకో ... ఒర ... నెగమని సెప్పుంటే నీ క్కాదేటి" అన్నాడు ఎముకల ప్రోగు.

"ఏయ్! లెగమని చెప్పుంటే నీ క్కాదూ ... మొద్దులాగ లెగవేం?" నిలబడిఉన్న మరొకడు అరిచాడు.

"నాను ముందలే సెప్పాను—ను వినుకున్నావు కాదు. నేలనే కూకుందాం. పంటి బెంచీలు ఖాళీగున్నాయి ఒగ్గిద బెందు కన్నావు. ఇప్పుడు సూడు ఏటయినాదో? దిగు దిగు." పెళ్ళాన్ని గసిరాడు ఎముకల ప్రోగు.

ఇంతసేపూ జరిగిందంతా చూసిన శేషశయనుడు—"డర్టీ ఫెలోస్! వీళ్ళకూ బెంచీలే కావాలి ... వెధవ కంపూ వీళ్ళూను. ఏయ్, ఇడియట్! లెగు, ముందు." అరిచాడు.

వీళ్ళందరి దాడికి ఒళ్ళోని చంటి పిల్ల ఏడుపు లంకించుకొంది.

"ఉండయ్యో! లెగుస్తాను— అలా అరుస్తా వేమిటి ... నంకలో పంటి పిల్ల జడుసుకొంది" అంది, పిల్లను ఊరుకో బెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తూ.

-ముద్రగడ సూర్యప్రకాశరావు

“ఇంకే ఉడవ నంజా .. మెప్పు మెప్పిస్తావా సేదా ..” ఎముకల్రపోగులో ఎప్పుడో గూడు కట్టుకున్న పౌరుషం ఒరలా ఉబికివస్తుంది. పెళ్లాం పై బయగా కోపరూస్తున్నాడు.

వాడి పెళ్లాం ఏడుస్తుంటూ లేచింది, ఏడుస్తున్న పిల్లాని సముదాయిస్తూ, “వంకోరా, నాయనా ... అనవసరంగా ఏడిపిస్తావు. తొంగో” అంది. అక్కడున్న వాళ్లందరి పేసి నిరసనగా చూసి కంపార్ట్మెంటు ప్రక్కకు పోయి కూర్చుంది. ఎముకల్రపోగు, ముగ్గురు మిత్రాప్తులు అని పిలిచారు. ఒక కుర్రాడొచ్చి బెంచి క్రిందవున్న గుడ్డల మూట, రెండు తపేలాలు, మరో చిన్న మూట తీసుకెళ్ళాడు.

“బాబూ! ఆ బెంచీ కింద టంకు పెట్టుంది కాస్త చూస్తుండండి, బాబూ” అన్నాడు ఎముకల్రపోగు.

“అలాగే లేరా. నీ ట్రంకుపెట్టె ఎవడు పట్టుకెళ్తాడు” అన్నాడు లావుపాటాయన నిర్లక్ష్యంగా. అక్కడ కూర్చున్న వాళ్లంతా గొల్లుమని నవ్వారు.

ఎముకల్రపోగు పోయి తన చోటులో కూర్చున్నాడు.

“మనసే అందాల బృందావనం...” ఎక్కడినుంచో బిచ్చగాడి పాట వినిపిస్తున్నది.

లావుపాటాయన శేషశయనుణ్ణి అడిగాడు—“ఎందాక వెళుతుండారు, సార్” అని. అతను చెప్పాడు.

దారిలో ఇద్దరూ కబుర్లలోకి దిగారు. లావుపాటాయన జేబులోంచి రెండు పేక దస్తాలు తీశాడు. పేకముక్కల్ని చూడగానే శేషశయనుడు తన అవతారం చాలించేసి లేచి కూర్చున్నాడు. వాళ్లిద్దర్నీ చూసి మరోకాయన ఆశగా దగ్గరకు వచ్చాడు. ముగ్గురూ పర్చుకుని కూర్చున్నారు. మధ్యను ఏదన్నా వేసుకుంటే బాగుంటుంది—అన్నాడు శేషశయనుడు.

భుజం మీద కండువా వేసుకున్నాయన లేచి, బెర్తు మీద ఉన్న లెదర్ సూట్‌కేసు తీసి కింద పెట్టబోతూంటే శేషశయనుడు గాభరాగా లేచి “అది క్రింద పెట్టకండోయ్. అది లెదర్ సూట్‌కేసు ... ఆ ప్రక్కనున్న ట్రంకు పెట్టె దించండి. దానిమీద ఇది పెడితే ఎత్తు సరిపోద్ది” అన్నాడు.

“అది క్రింద పెట్టకండోయ్ ... మొన్ననే కొన్నా నా ట్రంకును. మరొక ఓడ్డైనా చూడండి” అన్నాడు భుజం మీద కండువా వేసుకున్న ఆసామీ ప్రక్కనున్న అతను.

లావుపాటాయన క్షణంసేపు ఆలోచించాడు. ‘ఆఁ దొరికింది’ అన్నట్టుగా చూసి, కాళ్ళెత్తి పెట్టి తను కూర్చున్న బెంచీ క్రింద ఉన్న ఎముకలగూడు ట్రంకుపెట్టెని లాగాడు.

అది బాగా పాతపెట్టె. రంగు ఊడిపోయి, బంగుపట్టి శిధిలావస్థలో ఉంది. “ఆఁ పిచ్చితేనేంలే” అని దాన్ని రెండు బెంచీల మధ్య ఖాళీలో పెట్టి దానిమీద మరో ట్రంకుపెట్టెని పెట్టారు. ఎత్తు సరిపోలేదని వాటిమీద లెదర్ సూట్‌కేసు పెట్టి పైన టువ్వాలు పరిచారు.

“మాష్టారూ, నాకో హాండివ్వండి” అంటూ అంతవరకూ శేషశయనుడి పెళ్లానికి పోజులు కొడుతూన్న గళ్ల చొక్కా వచ్చి శేషశయనుడి ప్రక్కన కూర్చున్నాడు.

“అబ్బా, వెధవది కాళ్లు పీకేస్తున్నాయి” అంటూ ఒక ముసలాయన వచ్చి శేషశయనుడి పెళ్లానికి, గళ్లచొక్కాకి మధ్య ఉన్న జాగాలో కూర్చున్నాడు. లావుపాటాయన ముక్కలు పంచాడు. ఆట ఉత్సాహంగా సాగుతున్నది.

గుమ్మం దగ్గర నేలమీద కూర్చున్న ఎముకల్రపోగు పెళ్లాం మొగుడితో ఏదో చెప్తున్నది. వాడు వినీవినే అన్నట్టుగా చూస్తున్నాడు.

“ఎళ్లి చెప్పు ... చెప్పవేటి? అది గనక ఇరిగిపోనాదంటే అప్పుడు తెలుస్తాది. ఎళ్లడుగు. అల్ల దగ్గర పిను బయమేటి? పైన దుక్కాణంటి పెట్టి కెక్కినాడు” అంటున్నది.

ఎముకల్రపోగు కాస్సేపు తటపటాయించాడు. తరవాత పెళ్లాంతోనే అన్నాడు: “ఎందుకే అంతిదయిపోతావు... ఏం పరవానేదు ... పెట్టిటయిపోద్ది? ఆ లేదో ఆటాడుకుంటున్నారు. మద్దెల్లి నెగిసిపోయి మా పెట్టిచ్చియ్యమంటే ఏం బాగుంటాది” అన్నాడు.

ఆమె తిరిగి ఏం మాట్లాడలేదు.

“జగమే మాయ, బ్రతుకే మాయ,..” బిచ్చగాడి పాట వినిపిస్తున్నది.

“జిల్ ... హ హ్హ హ్హా ...” అని విరగబడి నవ్వుతూ చేతిలోని ముక్కల్ని పెట్టె మీదకు దించి “కౌంట్” అన్నాడు లావుపాటాయన. “అందరూ ఏసితేనా? వండ్రఫుల్...హ హ్హ హ్హా...” అని ఆనందంలో పెట్టె మీద రెండు చేతులు వేసి ఊగిపోతున్నాడు.

అంతే...“ఫట్” మని పెట్టె విరిగిన చప్పుడు వినిపించడం, లావుపాటాయన ముందుకు పడటం ఒకేసారి జరిగాయి.

ఎముకల్రపోగు పెళ్లాం గభాలున

[illegible]పిస్తోంది. సుందరం గాబరాపడుతూ— "అమ్మో! అమ్మో! పెట్టె తెగిపోయింది. నా సూట్‌కేసు [illegible] కాదు, [illegible]" అని అరుస్తున్నాడు. [illegible] పోగు [illegible] చూస్తున్నాడు.

[illegible] పెట్టెలు [illegible] ఉన్నాయి. "[illegible] అలాగే" అని అడిగాడు.

[illegible] "అవును, దొంగలు [illegible]" అన్నాడు. [illegible] కోపం వచ్చింది... "ఆ [illegible]... ఆ దరిద్రగొట్టు వెధవ [illegible] పెట్టె పెట్టడం వల్లే ఇదంతా జరిగింది" అన్నాడు ఎముకల ప్రోగు వైపు కోపంగా చూస్తూ.

"[illegible], పెట్టె తెగిపోయింది, బాబో. బాబూ! కొంచెం ఆ పెట్టె తెచ్చండి" అంది [illegible] పెళ్ళాం.

ట్రంకుపెట్టె, లెదర్ సూట్‌కేసు తీసి [illegible] మీద పెట్టాడు [illegible] కిందనా అనేసి.

అణగారిపోయి విరిగిపోయిన పెట్టెని [illegible] చెప్పి పోయింది. "[illegible], [illegible], [illegible] [illegible]... [illegible] పెట్టె [illegible] కాబోలు" అని [illegible].

"[illegible]! [illegible]... [illegible] పెట్టె [illegible] అయ్యా ... ఇక్కడం గొడవ చెయ్యకు. ఆ మూలకు పోయి [illegible]" అని గసిరారు అక్కడున్న వాళ్ళు.

పెట్టెని ప్రక్కకు లాగి దానిలో ఉన్న మాసిపోయిన చింకి దుప్పటి విప్పి దానితో విరిగిన పెట్టెలోని సామానంతా వేసి మూట కట్టింది.

[illegible] పడిపోయిన మనిషి [illegible] [illegible], భుజంమీద [illegible].

"[illegible] ... [illegible]..." [illegible] గారి [illegible] కొంచెం [illegible] [illegible]ంది.

ఎముకల ప్రోగు పెళ్ళాం దుఃఖం పట్టలేక లోలోపలే ఏదో తిట్టుకుంటూ గొణుక్కుంటున్నది. ఎముకల ప్రోగు చూపుల్లో ఏ భావమూ లేదు.

శేషశయనుడూ, గిన్ని బుక్కోటూ కబుర్లలోకి దిగారు. వాళ్ళ ప్రక్కన కూర్చున్న ముసలాయన మాత్రం ఎముకల ప్రోగు కుటుంబం వైపు జాలిగా చూస్తున్నాడు.

"టికెట్ ప్లీజ్" అని వినిపించింది వెనకనుంచి. టికెట్ తీసుకున్నాను. ఒక్కొ[illegible]

ఏమని వ్రాయను?

— ఓ —

పి. వి. ఎస్. రామచంద్రమూర్తి

ఏ[illegible] తరువాత ఏదో వ్రాస్తున్నావు కదూ!
[illegible] ఊహించుకున్నట్లుందది!
ఏమీ వ్రాయవేం? అని అడుగుతోంది నా మనసు!
నాకేమో [illegible] — వ్రాయను
ఏమని వ్రాయను?
రోడ్లనిండా దేశభక్తుల పేర్లున్నాయని వ్రాయనా?
దేశభక్తులు రోడ్లనిండా ఉన్నారని వ్రాయనా?
ఏమని వ్రాయను? ఇంకేమని వ్రాయను?
ఎప్పుడో గవర్నమెంటు ఆఫీసులు చూశానని వ్రాయనా?
హాటల్లో జరుగుతున్న పనులు చూశానని వ్రాయనా?
ఏమని వ్రాయను? ఇంకా ఏమని వ్రాయను?
ఏయిర్-కండిషన్డ్ రూముల్లో ఎంతోమంది ఉంటున్నారని వ్రాయనా?
ఏమురోడ్లలో ఫుట్‌పాత్‌మీద ఇంకా ఎక్కువమంది ఉంటున్నారని వ్రాయనా?
ఏమని వ్రాయను? ఇంకా ఇంకా ఏమని వ్రాయను?
ఆకలితో తిని తిని పెరిగిపోయిన అమ్మాయిల బుగ్గల గురించి వ్రాయనా?
ఎండకు ఎండి ఆకలితో అమ్ముకునే అమ్మాయిల
ఉద్యోగాల గురించి వ్రాయనా?
ఏమని వ్రాయను? అబ్బ! ఇంకా ఏమని వ్రాయను?
మ్యూజియంలోకి డబ్బులు పుచ్చుకోకుండానే వెళ్ళనిస్తారని వ్రాయనా?
అక్కడి పనివారు చేతులు చాచారని వ్రాయనా?
ఏమని వ్రాయను? అబ్బ! ఇంకా ఇంకా ఏమని వ్రాయను?
ఏ మూల చూసినా గొప్పవాళ్ళ శిలా విగ్రహాలున్నాయని వ్రాయనా?
ఎటు చూసినా తప్పనిపించే పనులు చేసిన వారి విగ్రహాలుకూడా ఉన్నాయని వ్రాయనా?
ఏమని వ్రాయను? ఇంకా ఏమని వ్రాయను?
సరదాగా సాయంత్రం సముద్రపొడ్డు కెళ్లానని వ్రాయనా?
పదేళ్ళైనా నిండని పసివాళ్ళు పాకోళీలు అమ్ముకోడం చూశానని వ్రాయనా?
ఏమని వ్రాయను? ఇంకా ఇంకా ఏమని వ్రాయను?
క్లబ్బులో డబ్బుకోసం గుడ్డలిప్పుకునే వాళ్ళను గురించి వ్రాయనా?
వాళ్ళకు నిజంగానే ఒకప్పుడు గుడ్డలకూడా డబ్బులేనప్పుడని వ్రాయనా?
ఏమని వ్రాయను? అబ్బ! ఇంకా ఏమని వ్రాయను?
నన్ను! నన్ను! నన్ను బాధపెట్టకు — నేను వ్రాయను
వ్రాయలేను—ఇందరూ అంతా అల్లాగే ఉన్నప్పుడు నే నేమి వ్రాయను? ఏమని వ్రాయను? *

[illegible]క్కుని దగ్గర టిక్కెట్లను చెక్ చేసుకుంటూ వెళుతున్నాడే గాని, అతని దృష్టి ద్వారం దగ్గర కూర్చున్న ఎముకల ప్రోగు, వాడి పెళ్ళాం, పిల్లలపైనే ఉంది.

ఎముకల ప్రోగు ఎందుకో లేచాడు.

'ఒరే! అలా కూర్చో, దొంగవెధవా' అని అరిచాడు టికెట్ కలెక్టర్.

ఎముకల ప్రోగు ముందుకు కదిలాడు.

టికెట్ కలెక్టర్ గభాలున వెళ్ళి వాడి జబ్బ పట్టుకొని లాగి కూచోబెట్టాడు.

ఎముకల ప్రోగు వెర్రిగా చూస్తున్నాడు.

"వచ్చిపోతావురా అలవాటుకాదా ... నిన్న నాకును అలానే పచ్చాడు. రేపో మాపో వీళ్లలా గున్నారు ... కింద పడి వెంటనే గుండాగిపోయి [illegible]" అన్నాడు కోపంగా.

ఈ మాటలు ఎవరికీ అర్థం కాలేదు.

"మొన్న నాకును ఇలాగేనండీ—ఇవతల వైపు కంపార్ట్‌మెంటులో ఎక్కుతున్న నన్ను చూశాడు. అంతే. అవతల వైపు గభాలున దూకేశాడు. ఇంకేటి? చక్రాలు లాగేశాయి. వెంటనే సచ్చాడు" అన్నాడు టి. సి. శాస్త్రిగారువైపు చూస్తూ.

"వెధవలు ... టికెట్లు కొనక దొంగతనంగా చేసి ఇలాంటి వెధవపనులు చేస్తారు. ప్రాణాల మీదికి తెచ్చుకుంటారు." శాస్త్రిగారు ఎముకల ప్రోగు వైపు జాలిగా చూస్తున్నారు.

"దొంగ వెధవలు... టికెట్ లేకుండా ప్రయాణం చెయ్యడమే కాదు, [illegible] సామాన్లు అంటేచాలు ఎత్తుకుపోవడం కూడాను" అన్నాడు శేషశయనుడు.

టికెట్ కలెక్టర్ ఎముకల ప్రోగు వైపు తిరిగాడు.

"ఏరా! నీ తాత దమ్ముకున్నావురా బండి, లంజకొడకా. అక్కడనుంచి అరుస్తూనే వినిపించనట్లు పోతున్నావు. ఎక్కణ్ణుంచి వస్తున్నావు?" అన్నాడు.

ఎముకల ప్రోగు ఉక్కిరిబిక్కిరయి పోయాడు. నెమ్మదిగా ... ప్రయాణిస్తుంది "సామర్లకోట అండీ" అన్నాడు భయం భయంగా.

"సింహాచలమా" అని చిన్న నవ్వు నవ్వాడు టికెట్ కలెక్టరు.

అందరూ అతనివైపే చూస్తున్నారు.

"అవును, బాబూ ... ఈడికి జబ్బు చేసింది. ఆస్పత్రిల్లో ఎన్ని మందు లిచ్చు కున్నా తగ్గలేదు. సింహాచలం సింహాద్రప్పన్న దగ్గర కెళ్ళి ముడుపు కట్టు కొచ్చాం" అంది ఎముకల ప్రోగు పెళ్ళాం.

"సింహాద్రప్పన్న జబ్బులు తగ్గి స్తాడా?" చిన్న నవ్వు నవ్వాడు టి. సి. "ఆఁ ... ఏ ఊరెళ్తున్నారు" అన్నాడు.

ఏదో ఊరు పేరు చెప్పాడు ఎముకల ప్రోగు.

"ఏరా ఇది నీ పెళ్ళామేనా? వీళ్ళు ముగ్గురూ నీ పిల్లలా?"

అవునన్నట్టు బుర్ర ఊపాడు ఎము కల ప్రోగు.

ఏవేవో లెక్కలు వేసి— "మొత్తం ఏనిమిదింపావలా అయింది ... తియ్యి డబ్బులు... మీ లందరికీ ఇది అలవాటు అయిపోతోందిరా ... ఛైర్సే వాడి బండి దొరికింది వేరుగా. ముందు డబ్బులుతియ్యి" అన్నాడు టి. సి.

ఎముకల ప్రోగుకు అతేందు కిచ్చాలో అర్థం కాలేదు. బిక్కచచ్చిపోయి నిలుచు న్నాడు. ఇదేమిట్రా ఇలాంటి గొడవొచ్చి పడింది అని గుండె బేజారు చేసుకుం టున్నాడు.

"ఏరా, ఉన్నావా, తియ్యరా ... ముందు ఏనిమిదింపావలా ఇచ్చి మాటాడు. ఏం ... కుంకుడుపిట్టలా అలా ఊరుకున్నావు ... డబ్బు తియ్యి ముందు" అన్నాడు.

అక్కడున్న వాళ్ళందరూ ఎముకల ప్రోగు కుటుంబం వైపు ఆసక్తిగా కళ్ళింతలు చేసుకుని చూస్తున్నారు.

"ఎందుకు, బాబూ, డబ్బులు ... ఇలా ఎంతమందికని పొయ్యాలి? కొండమీద కెళ్ళానికి బస్సోడికి డబ్బు లేసినాం. దేవుడి దర్శనానికి గుళ్ళో కెళ్ళడానికి డబ్బు లిచ్చుకున్నారు. బయలుదేరేటప్పుడు స్టేషన్లో బండికి టిక్కెట్లిచ్చుకున్నాం. ఇంకా మీ కెందుకు, బాబూ, డబ్బు లియ్యాలి?" అంది ఎముకల ప్రోగు పెళ్ళాం.

"టికెట్లు ఏవీ? చూడనియ్యి" అన్నాడు టి. సి.

మొలలో దోపుకున్న చిక్కంలోంచి అయిదు టికెట్లను తీసి టికెట్ కలెక్టర్ చేతి కిచ్చింది ఎముకల ప్రోగు పెళ్ళాం.

టికెట్లను చూడగానే టికెట్ కలెక్టర్ ముఖం వివర్ణమయిపోయింది. అతడు స్థాణువులా నిలుచుండిపోయాడు.

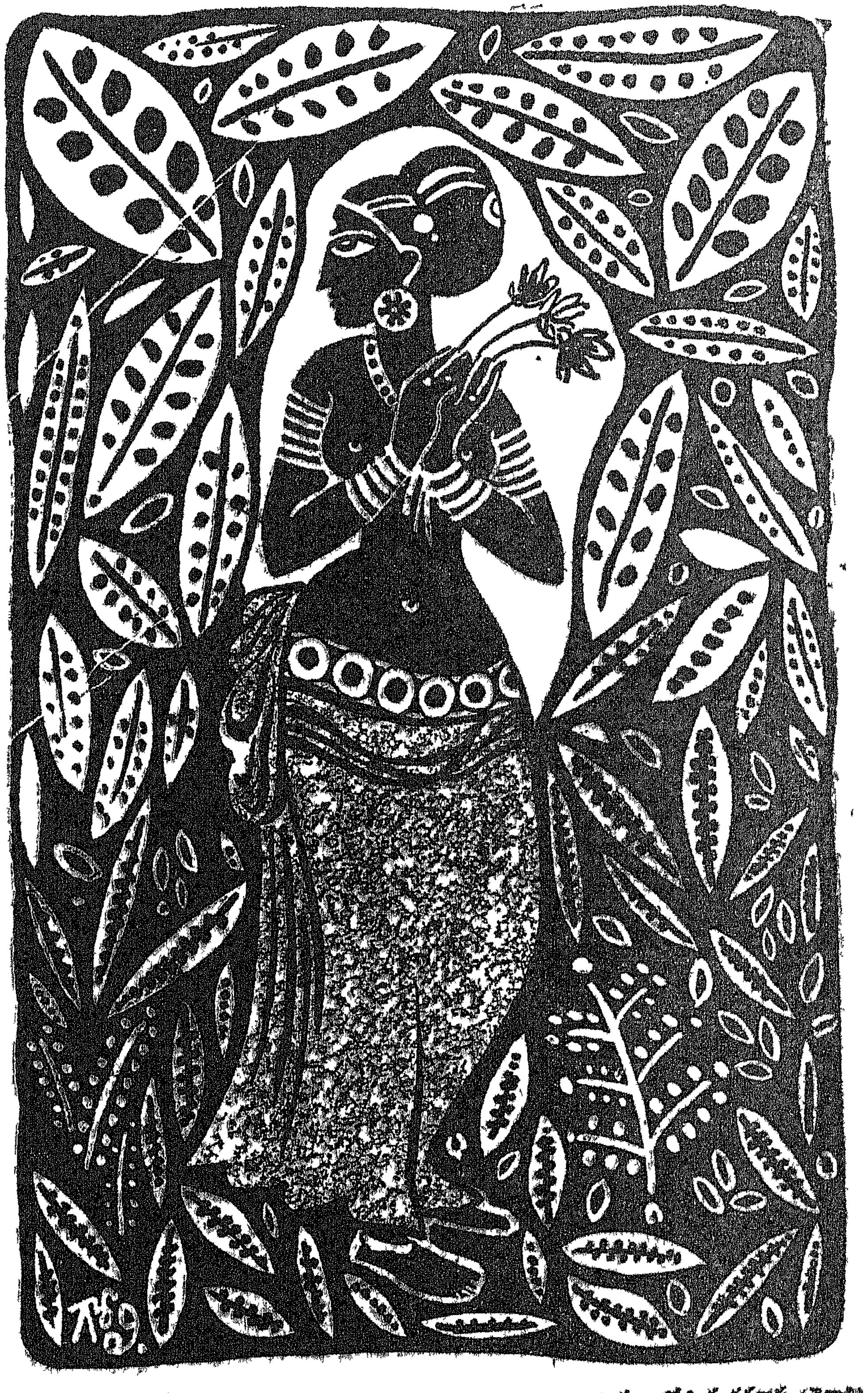

ప్రియునికై ... చిత్రం—గోలి శంకరరావు (శివాలి)

చేతిలోని టికెట్లు అతన్ని వెక్కిరి స్తున్నాయి.

బావుపోటాతుపా, తేపశయనుడూ, భుజంమీద తంయువా ఆపామిా, బదిలర

ప్రయాణికుల ముఖాల్లో రంగులు మారాయి.

నా ఉంగతి పరేసరి.

రైలు "ఛోం" అని అరుచుకుంటూ సాగిపోతూంది.